

نام درس: تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

نام دبیر: مبینه ممبئی

تاریخ امتحان: ۱۳ / ۰۳ / ۱۳۹۶

ساعت امتحان: ۸ صبح / عصر

مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش پرورش شهرستان
اداره کل آموزش پرورش شهرستان مازندران

دبیرستان غیر دولتی دخترانه مازندران

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۶-۹۵

نام و نام خانوادگی:

مقطع و رشته: دهم انسانی

نام پدر:

شماره داوطلب:

تعداد صفحه سؤال: ۲ صفحه

ردیف	سؤالات	محل مهر یا امضاء مدیر	نمره
۱	از دو بسته‌ی A و B دانش‌آموزان عزیز فقط به سؤالات یک بسته پاسخ دهید. بسته‌ی A: (۵ نمره) ۱- قلمرو و هدف علم تاریخ را بیان کنید. ۲- به گفته‌ی شهید مطهری از نظر قرآن، تاریخ بشر و تحولات آن بر طبق چه اصولی صورت می‌گیرد؟ توضیح دهید. ۳- چرا زمان و مکان دو رکن علم تاریخ به‌شمار می‌روند؟ ۴- رابطه‌ی باستان‌شناسی و تاریخ را بیان کنید. ۵- موضوع و هدف علم باستان‌شناسی چیست؟ بسته‌ی B: (۵ نمره) ۱- ابداع کشاورزی چه پیامدهای مهمی برای بشر داشت؟ (دو مورد) ۲- بودا از چهار حقیقت عالی سخن به میان آورد. آنها را بیان کنید. ۳- بیشتر مورخان و اسطوره‌شناسان چه عقیده‌ای در مورد افسانه‌ها دارند؟ ۴- نتیجه‌ی خوانده شدن خط میخی توسط سر هنری راولینسون چه بود؟ ۵- هنر معماری در دوره‌ی تمدن ایلام را توضیح دهید.		۱
۲	صحیح و غلط بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید. ۱- علفزارهای واقع در شمال غرب فلات ایران و جنوب روسیه محل سکونت اقوام هند و اروپایی بود. صحیح ☐ غلط ☐ ۲- پوسعت قلمرو اشکانیان در زمان مهرداد یکم به نهایت خود رسید. صحیح ☐ غلط ☐ ۳- پادشاهان هخامنشی به‌ویژه داریوش دوم ادعا می‌کردند که به خواست اهوره‌مزدا به مقام پادشاهی دست یافته‌اند. صحیح ☐ غلط ☐ ۴- در دوران ساسانیان، موبدان زرتشتی، مدافع نابرابری اجتماعی و امتیازات طبه‌ی حاکم بود. صحیح ☐ غلط ☐		۲
۳	جاهای خالی عبارتهای زیر را کامل کنید. ۱- نخستین بار در به مادی‌ها اشاره شده است. ۲- قباد در آغاز زمامداری خود با هدف به حمایت از مزدک برخاست. ۳- اعضای سپاه جاویدان از میان انتخاب می‌شد. ۴- جشن نوروز به پادشاه افسانه‌ای ایران نسبت داده می‌شود.		۳
۴	گزینه‌ی صحیح را انتخاب کنید. الف- هخامنشیان واحدهای وزن و اندازه‌گیری کدام اقوام را حفظ کردند؟ (۱) ایلامیان (۲) آشوریان (۳) سومریان (۴) اکدیان ب- کدام گزینه از تعالیم زرتشت نمی‌باشد؟ (۱) نکوهش کشتار و قربانی کردن حیوانات (۲) پیروی از مینوی نیک (۳) تأکید بر یگانگی و پرستش اهوره‌مزدا (۴) مقدس شمردن آب، خاک و آتش		۴

	<p>پ- شاعران و موسیقی دانان دوره گرد دوره‌ی اشکانی را چه می‌نامند؟ (۱) خنیاگر (۲) رامشگر (۳) گوسان (۴) مغان</p> <p>ت- کدام گزینه از آثار دوره‌ی ساسانی <u>نمی‌باشد</u>؟ (۱) کاخ اردشیر (۲) کاخ الحضر (۳) کاخ کسری (۴) کاخ تیسفون</p>			
۱	<p>موارد ستون سمت راست را به موارد سمت چپ متصل کنید.</p> <table border="1" data-bbox="300 416 1347 786"> <tr> <td data-bbox="300 416 616 786"> الف) ماد ب) ساسانی پ) اشکانی ت) سلوکیان ث) هخامنشیان </td> <td data-bbox="616 416 1347 786"> ۱- در این دوره برای تشویق کشاورزان برای آبادانی زمین‌های بایر تا پنج نسل از پرداخت مالیات معاف می‌شدند. ۲- جاده‌ی ابریشم در این دوره گشایش یافت. ۳- در این دوران تجارت اشیای تجملی، جای کالاهای ارزان قیمت را گرفت. ۴- سکه‌های نقره و مسی در این دوران در مبادلات تجاری در منطقه وسیعی به کار می‌رفت. </td> </tr> </table>	الف) ماد ب) ساسانی پ) اشکانی ت) سلوکیان ث) هخامنشیان	۱- در این دوره برای تشویق کشاورزان برای آبادانی زمین‌های بایر تا پنج نسل از پرداخت مالیات معاف می‌شدند. ۲- جاده‌ی ابریشم در این دوره گشایش یافت. ۳- در این دوران تجارت اشیای تجملی، جای کالاهای ارزان قیمت را گرفت. ۴- سکه‌های نقره و مسی در این دوران در مبادلات تجاری در منطقه وسیعی به کار می‌رفت.	۵
الف) ماد ب) ساسانی پ) اشکانی ت) سلوکیان ث) هخامنشیان	۱- در این دوره برای تشویق کشاورزان برای آبادانی زمین‌های بایر تا پنج نسل از پرداخت مالیات معاف می‌شدند. ۲- جاده‌ی ابریشم در این دوره گشایش یافت. ۳- در این دوران تجارت اشیای تجملی، جای کالاهای ارزان قیمت را گرفت. ۴- سکه‌های نقره و مسی در این دوران در مبادلات تجاری در منطقه وسیعی به کار می‌رفت.			
۰.۵ ۰.۵ ۰.۵ ۰.۵ ۰.۵ ۰.۵ ۰.۵	<p>به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>۱- واژه‌ی آریایی به چه معناست؟ ۲- پس از جنگ حران، اشکانیان و رومیان بارها بر سر چه مناطقی با هم جنگیدند؟ ۳- از جمله ابتکارات نظامی ساسانیان چه بود؟ ۴- خانواده‌ی گسترده در دوره‌ی هخامنشیان تحت تأثیر چه عواملی به تدریج کوچک شد؟ ۵- زرتشت با کدام آداب نیایش رایج در جامعه خود مخالف بود؟ ۶- مردم کدام قسمت از ایران به زبان ایلامی سخن می‌گفتند؟ ۷- هنر گچ‌کاری در چه دوره‌ای رواج یافت و در کدام بناها به نهایت ظرافت رسید؟ ۸- هنر مادی متکی بر تجربیات و دستاوردهای هنری چه کسانی بود؟</p>	۶		
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱	<p>به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>۱- کورش مدتی پس از به قدرت رسیدن دست به چه اقدامی زد و نتیجه‌ی آن چه بود؟ ۲- چه عواملی به بروز حرکت‌های استقلال طلبی در مناطق شرقی سلوکیان کمک کرد؟ ۳- هووخستر در زمینه‌ی نظامی چه اقداماتی انجام داد؟ ۴- به‌طور کلی جامعه‌ی ایران در دوره‌ی اشکانیان شامل چه گروه‌هایی بود؟ توضیح دهید. ۵- واستریوشان سالار چه کسانی بودند و چه وظایفی داشتند؟ ۶- ارزش دانش در کتاب اوستا چگونه ارزیابی شده است؟ ۷- شهر هگمتانه به چه شکلی ساخته شده بود؟ چرا؟</p>	۷		

ردیف	راهنمای تصحیح	صفحه:	محل مهر یا امضاء مدیر
	<p>بسته A</p> <p>۱- هدف علم تاریخ شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است ۰/۵ که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود (۰/۵).</p> <p>۲- بر طبق یک سلسله سنن و نوامیس صورت می‌گیرد (۰/۲۵) و عزت‌ها، ذلت‌ها، موفقیت‌ها و شکست‌ها، خوشبختی‌ها و بدبختی‌های تاریخی حساب‌های منظم دارد (۰/۲۵) و با شناختن آن حساب‌ها و قانون‌ها می‌توان تاریخ حاضر را تحت فرمان در آورد (۰/۲۵) و به سود سعادت خود و مردم از آن بهره‌گیری کرد (۰/۲۵).</p> <p>۳- رویدادهای تاریخی را بدون آگاهی از زمان آنها، نمی‌توان به درک منطقی و درستی از تاریخ دست یافت (۰/۵) و در مورد مکان این است که همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند (۰/۵)</p> <p>۴- باستان‌شناسان از نوشته‌های مورخان برای شناسایی، کشف و مطالعه آثار و مکان‌های باستانی بهره می‌برند (۰/۵) و از سوی دیگر نتایج کاوش‌های باستان‌شناسان، منبع ارزشمندی برای تحقیقات مورخان به شمار می‌رود (۰/۵).</p> <p>۵- باستان‌شناسی علمی است که آثار باستانی و تاریخی را به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، مطالعه و بررسی می‌کند (۱).</p>		
۱	<p>بسته B</p> <p>۱- دست برداشتن از دوره‌گردی به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول و ایجاد نخستین روستاها - ایجاد مشاغل جدید مانند ابزارسازی، سفالگری و پارچه‌بافی به دلیل تولید اضافه بر نیاز - گسترش دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک به دلیل مازاد بر تولید (دو مورد کافی است هر مورد ۰/۵).</p> <p>۲- زندگی سراسر رنج و درد بی‌پایان است (۰/۲۵)، ۲) سرچشمه این دردها، آرزوها و خواستن است (۰/۲۵)، ۳) تنها با رسیدن به نیروانا می‌توان بر آرزو و خواستن غلبه کرد (۰/۲۵)، ۴) از هشت راه مقدس می‌توان به نیروانا رسید (۰/۲۵).</p> <p>۳- بر این عقیده هستند که افسانه‌ها بر اساس واقعیت‌های تاریخی ساخته شده‌اند (۰/۵) اما با گذشت زمان تغییر کرده و به شکل افسانه و اسطوره درآمده‌اند (۰/۵).</p> <p>۴- با خوانده شدن خط میخی، علاقه اروپاییان به فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران بیشتر شد (۰/۲۵) و دولت فرانسه اجازه حفاری و سپس امتیاز انحصاری کاوش‌های باستانی را در سرتاسر ایران به دست آورد (۰/۲۵) پس از آن بود که باستان‌شناسان از فرانسه به ایران آمدند (۰/۲۵) و در محوطه باستانی شوش به حفاری و کاوش مشغول شدند (۰/۲۵).</p> <p>۵- معماری پیشرفت چشمگیری کرد و استفاده از آجر در ساختن بناها رایج شد (۰/۵) معبد چغازنبیل در نزدیکی شهر شوش شاهکار معماری آن دوره به شمار می‌رود که از خشت خام در چند طبقه با روکشی از آجرنوشته‌ها و آجرهای لعاب‌دار ساخته شده است (۰/۵).</p>		
۲	۱- نادرست (۰/۲۵)، ۲- نادرست (۰/۲۵)، ۳- نادرست (۰/۲۵)، ۴- درست (۰/۲۵)		
۳	۱- سالنامه شاهان آشوری (۰/۲۵)، ۲- کاستن از قدست اشرف، نجبا و موبدان (۰/۲۵)، ۳- جوانان برومند پارسی (۰/۲۵)، ۴- جمشید (۰/۲۵)		
۴	۱- گزینه ۱ (۰/۲۵)، ۲- گزینه ۴ (۰/۲۵)، ۳- گزینه ۳ (۰/۲۵)، ۴- گزینه ۲ (۰/۲۵)		
۵	۱- ث (۰/۲۵)، ۲- پ (۰/۲۵)، ۳- ت (۰/۲۵)، ۴- ب (۰/۲۵)		

<p>۶- به معنای شریف و آزاده (۰/۵)</p> <p>۷- بر سر تسلط بر ارمنستان (۰/۲۵) و مرزهای سوریه (۰/۲۵)</p> <p>۸- استفاده از فیل در جنگها (۰/۵)</p> <p>۹- عوامل اقتصادی (۰/۲۵) و اجتماعی (۰/۲۵)</p> <p>۱۰- قربانی کردن و کشتار بی‌رویه حیوانات (۰/۲۵) به ویژه گاو (۰/۲۵)</p> <p>۱۱- جنوب غربی فلات ایران (۰/۵)</p> <p>۱۲- اشکانیان (۰/۲۵) در بناهای کوه خواجه (۰/۲۵)</p> <p>۱۳- بومیان غرب فلات ایران (۰/۵)</p>	
<p>۱۴- به آسیای صغیر لشکرکشی کرد (۰/۲۵) و حکومت لیدی و سایر دولت - شهرهای آنجا را شکست داد (۰/۲۵) و شهر ثروتمند سارد پایتخت لیدی (۰/۲۵) و تمامی آسیای صغیر را به تصرف خود درآورد (۰/۲۵).</p> <p>۱۵- سلوکیان از اوایل تشکیل حکومت خود، با جانشینان اسکندر در مصر، وارد رقابت و درگیری شدند (۰/۵) از این رو عمده توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات شرقی خویش نظارت و سلطه کامل نداشتند (۰/۵).</p> <p>۱۶- او سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سوارکاران تقسیم کرد (۰/۵) و در کنار آنان دسته‌های پشتیبانی، تدارکات و یگان‌های بارکش قرار داد (۰/۵).</p> <p>۱۷- دو گروه حاکم و توده‌های مردم عادی بود (۰/۲۵) اعضای گروه حاکم خود به دو دسته تقسیم می‌شدند در مرتبه اول اعضای خاندان‌های شاهی (۰/۲۵) و دیگر خاندان‌های قدرتمند قدیمی بودند که مهم‌ترین مناصب سیاسی و نظامی را در اختیار داشتند (۰/۲۵) و توده مردم شامل کشاورزان، شعبانان، صاحبان حرف و صنایع و بازرگانان بودند (۰/۲۵).</p> <p>۱۸- رئیس روستاییان و کشاورزان در دوره ساسانی به شمار می‌رفت (۰/۲۵) و علاوه بر مسئولیت گردآوری مالیات‌های بخش کشاورزی (۰/۲۵)، برای توسعه و ترویج آبادانی (۰/۲۵) و کشت و کار نیز کوشش می‌کرد (۰/۲۵).</p> <p>۱۹- مطالب گوناگونی درباره دانش و بزرگداشت دانشمندان وجود دارد و در این کتاب فصلی به دانش اختصاص یافته (۰/۵) و در آن مطالبی درباره پزشکی، دامپزشکی، ستاره‌شناسی، حکمت، امور اجتماعی و حقوقی و علوم طبیعی بیان شده است (۰/۵).</p> <p>۲۰- این شهر را به صورت دژی ساختند که از هفت قلعه تودرتو تشکیل می‌شد (۰/۵) که هر قلعه رنگ نمادین خاصی داشتند تا بتوانند با دشمنان خارجی به ویژه آشوریان مقابله کنند (۰/۵).</p>	